

Regards sur l'Asie du Sud / South Asian Perspectives – 6 Shree Somnath Sanskrit University Shastragrantha Series - 2

1 या १२

निरञ्जनीव्याख्यया प्रकाशाटिप्पण्या च सहितम्

प्रथमो भागः

THE VAIYĀKARAŅASIDDHĀNTABHŪṢAŅA OF KAUŅŅABHAŢŢA

with the Nirañjanī commentary by Ramyatna Shukla and Prakāśa explanatory notes by K.V. Ramakrishnamacharyulu

Part I

त्रेः सर्वव्रेवगामानयेत्यादिजातिविविष्ट बोधकवाकेथछ ष्टेतिवयकत्यतायांगोग्दवा छयुगयह विद्यविरोधस्याज् यणताय विश्वस्यमग्यका।तगस्तिवतास्तितवादिकछिति वद्याति वित्यत्वास्त्रकरणीयां यक्तभेदिविदा पंगण्डतिमन काभ्रां। याग्रसाः जातियत्रेना प्रतेर दाया गाद्यात्र विद्या पंगण्डतिमन तायात्र स्राप्ति रियत्य पित्रा का जात् यह्य प्रति किंद्र पाया गायात्रात्र केवित्य विद्या पंगण्डतिमन तायात्र स्राप्ति रियत्य विद्या विद्या विद्या विद्या प्रता निर्वात्य क्रिमेक वाद्या प्रया निर्मात्य क्रिया विद्या प्रया निर्वात्य किंदि द्या गांग्रा व्यक्त मेत्र द्वा प्रया निर्वात्य क्रिया विद्या क्रियत्य क्रिया विद्या प्रया निर्वात्य किंदि व्यक्त विद्या विद्या क्रियत्य किंचित्य क्रिया विद्या क्रियत्य किंवत्य क्रिया विद्या क्रियत्य क्रिया व्यक्त विद्या क्रिया विद्या क्रियत्य क्रिया व्यक्त केवाद्या प्रया निर्मात्य क्रिया विद्या क्रियत्व क्रिया विद्या क्षेत्र विद्या क्रिया व्यक्ति क्या क्रिया विद्या क्रिया क्षत्र क्रिय क्षत्र विद्या क्रियत्व क्रिया विद्या क्रिया क्षित्र विद्या क्रिय क्रिया क्रियत्व क्रिया विद्यक्ति क्रियद्य क्रिया चित्र क्रियद्य क्रिय क्रिया क्रिय क्रिय क्रिय क्रिया च्यक्ति क्र्य क्रिय द्वा क्रिय द्वयक्ती च्यक्ति क्रियदा क्रिय द्वा क्रिय द्वा क्रिय द्वा क्रिय द्वा क्रिय द्व क्रिय विद्या क्रिय द्व यक्ते च्यक्ति क्रिय क्रिय द्व क्रिय विद्य विद्य क्रिय क्रिय द्व क्रिय द्व क्य क्रिय द्व क्रिय द्व क्रिय द्व व्यक्ते च्या क्रिय द्व क्रिय द्व क्रिय द्व क्रिय द्व क्रिय द्व क्य क्रिय क द्व याह्य क्रिय द्व व्यक्त व्यक्त व्यक्त व्व विद्यक्ति क्या क्रियक्त क्या क्रिय द्व क्रिय व्यक्त क्या क्रिय द्व क्रिय क्रिय क्व क्यक्ति व्यक्त व्यक्त व्यक्त विद्यक्त क्य क्यक्त क्या क्रिय क्व क्रिय क्व क्या क्रिय द्व क्या क्या क्या

सम्पादकः के.वि. रामकृष्णमाचार्यः Critically edited by K.V. Ramakrishnamacharyulu Regards sur l'Asie du Sud / South Asian Perspectives – 6 श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयशास्त्रग्रन्थमाला - 2

पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणधुरीणश्रीकौण्डभट्टविरचितम्

वैयाकरणसिद्धान्तभूषणम्

प्रथमो भागः

श्रीरामयलञ्जुक्ठविरचितया निरञ्जनीव्याख्यया श्रीरामकृष्णमाचार्यविरचितया प्रकाशटिप्पण्या च सहितम्

सम्पादकः

के.वि. रामकृष्णमाचार्यः

परियोजनासमन्वयकौ पियेर् ग्रार् वेम्पटिकुटुम्बशास्त्री

INSTITUT FRANÇAIS DE PONDICHÉRY SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY The French Institute of Pondicherry (IFP), UMIFRE 21 CNRS-MAEE, is a financially autonomous institution under the joint authority of the French Ministry of Foreign and European Affairs (MAEE) and the French National Centre for Scientific Research (CNRS). It is a part of the network of 27 research centres under this Ministry. It also forms part of the research unit 3330 "Savoirs et Mondes Indiens" of the CNRS, along with the Centre de Sciences Humaines (CSH) in New Delhi. It fulfils its missions of research, expertise and training in Human and Social Sciences and Ecology in South and South-East Asia. It works particularly in the fields of Indian cultural knowledge and heritage (Sanskrit language and literature, history of religions, Tamil studies...), contemporary social dynamics and the natural ecosystems of South India.

French Institute of Pondicherry, 11, St. Louis Street, P.B. 33, Pondicherry 605001-India, Tel : (91) (413) 2231609, Email : ifpcom@ifpindia.org Website : http://www.ifpindia.org

ନ୍ଧାରଙ୍କ

Shree Somnath Sanskrit University (SSSU), Veraval has been established by the Government of Gujarat in April 2005 for imparting in depth training and conducting research in traditional knowledge systems of Sanskrit Shastras, Scriptures, Scientific Literature and Literature. The aim of its social out-reach programmes is to connect the people with Sanskrit and make them aware of the rich traditions of knowledge systems written in Sanskrit. It is a public State University with Sanskrit as its medium of instruction. It has seven faculties and one constituent college at its head quarters at Veraval. It has thirty five affiliated colleges and more than seventy five study centres all over Gujarat. It provides an opportunity for Sanskrit education starting from Certificate Course to Ph.D. Shree Somnath Sanskrit University, Rajendra Bhuvan Road, Veraval –

362 266, District- Gir Somnath, Gujarat, India, Tel : (91) (2876)- 244532, Email : <u>sssu.registrar@gmail.com</u>

Website : http://www.shreesomnathsanskrituniversity.info

Regards sur l'Asie du Sud / South Asian Perspectives – 6 Shree Somnath Sanskrit University Shastragrantha Series- 2

THE

VAIYĀKARAŅASIDDHĀNTABHŪṢAŅA of Kauņḍabhaṭṭa

Part I

with the Nirañjanī commentary by Ramyatna Shukla and Prakāśa explanatory notes by K.V. Ramakrishnamacharyulu

Critically edited by K.V. Ramakrishnamacharyulu

Project Co-ordinators Pierre Grard Vempaty Kutumba Sastry

INSTITUT FRANÇAIS DE PONDICHÉRY SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY

Published by:

Institut Français de Pondichéry, Pondicherry & Dr. Dashrath Jadav Registrar, Shree Somnath Sanskrit University Veraval – 36 266, Dist.: Gir-Somnath, Gujarat, India. Phone: 02876-244532, Fax: 02876-244417 E-mail: <u>ssssu.veraval@gmail.com</u> www.shreesomnathsanskrituniversity.info

Co-ordinators:

Dr. S. Lakshminarasimham Senior Researcher, Department of Indology French Institute of Pondicherry, Pondicherry & Dr. Kartik Pandya Research Officer Shree Somnath Sanskrit University, Veraval

© Institut Français de Pondichéry, 2015 (ISBN: 978-81-8470-208-8) © Shree Somnath Sanskrit University, 2015 (ISBN: 978-93-83097-13-5)

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or otherwise, without the written permission from the publishers.

Edition	: First
Year	: May 2015
Copies	: 600
Price	: Rs
	\$ (SSSU) € (IFP)
Typeset by	: M.V.A.S. Balaji
Cover photo	: Mss of the <i>Vaiyākaraņasiddhāntabhūṣaṇa</i> from the Adyar Library, Chennai and the Sarasvati Bhavan Library, Varanasi
Cover design	: Gopinath Sricandane
Printed by	: H.K. Offset, Veraval, Gujarat